

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

verslag

Betreft Drugs & corona sessie II: preventie

Vergaderdatum en -tijd 29 juni 2020 13:00-14:30

Vergaderplaats Webex

Aanwezig Staatssecretaris van VWS, (10)(2e)
(VKN), (10)(2e) (HvA), (10)(2e) (LKvV),
(10)(2e) (Trimbos), (10)(2e)
(Trimbos), (10)(2e) (Trimbos), (10)(2e)
(10)(2e) (VWS), (10)(2e) (VWS), (10)(2e)
(10)(2e) (VWS).

Afwezig

Kopie aan

**Directoraat Generaal
Volksgezondheid**
Voeding Gezondheidsbesch.
en Preventie
Team 1

Bezoekadres:
Parnassusplein 5
2511 VX Den Haag
T (10)(2e)
F (10)(2e)

www.rijksoverheid.nl

Inlichtingen bij
(10)(2e)

(10)(2e)
T (10)(2e)
(10)(2e) @minvws.nl

Datum
6 juli 2020

Aantal pagina's
3

*Correspondentie uitsluitend
richten aan het retouradres
met vermelding van de datum
en het kenmerk van deze
brief.*

Achtergrond

Uit eerste signalen bleek dat tijdens de intelligente lockdown veel recreatief gebruikers van typische partydrugs als XTC, cocaïne en speed hun drugs gebruik konden uitstellen en een 'drugsvakantie' namen.¹ Tegelijkertijd laten eerste inzichten van het herstarten van het drugstesten zien dat de situatie op de Nederlandse drugsmarkt voor en tijdens corona niet erg is veranderd. Tegen deze achtergrond rijzen twee centrale vragen:

- Heeft de drugsvakantie echt plaatsgevonden en/of is deze nu voorbij?
- In hoeverre is de huidige preventie aanpak voldoende ingericht om in te zetten op mogelijk veranderingen in middel, gebruiker, en setting van gebruik door de corona-crisis?

Presentatie

(10)(2e) en (10)(2e) van het Trimbos-instituut hebben een overzicht gepresenteerd van de effecten van de corona-crisis op drugsgebruik (in het uitgaansleven) en de drugsmarkt. Zij hebben resultaten uit rioolwater analyses, polls op sociale media, de cannabis en corona survey, het Groot Uitgaans Onderzoek, de Global Drug Survey, en het Drugs Informatie en Monitoring Systeem (DIMS) besproken.²

Drugsgebruik

¹ <https://www.trimbos.nl/kennis/corona/drugs-en-corona>

² De monitors geven gezamenlijk een beeld van drugsgebruik tijdens de corona-crisis. Dit beeld is niet representatief.

De verschillende monitors laten onder andere zien dat mensen die *voor* de corona-crisis maandelijks of vaker gebruikten, 60-90% van de mensen ook *tijdens* de corona-crisis drugs heeft gebruikt. Cannabis werd door 90,1% van de regelmatig gebruikers ook tijdens de corona-crisis gebruikt, ketamine door 82,9%, cocaïne ketamine, 77,1%, ecstasy 62,8%, en amfetamine 62%. Opvallend is dat lachgas relatief gezien minder werd gebruikt, 34,8% van de regelmatig gebruikers gebruikte tijdens de corona-crisis lachgas. Cannabis, ketamine en 2-CB werden door deze groep *vaker* gebruikt dan voor de corona-crisis. Niet uit kunnen gaan en verveling zijn belangrijke redenen om *vaker* te gebruiken tijdens de corona-crisis. Voor sommige middelen zoals 2-CB was ook nieuwsgierigheid naar het middel om reden om vaker te gebruiken. Minder vrienden zien, niet uit kunnen gaan, en mentale en fysieke gezondheid waren redenen om *minder* vaak drugs te gebruiken tijdens de corona-crisis. De onderzoeken laten overkoepelend zien dat de effecten van de crisis verschillen per middel en persoon/gebruiker. Er waren relatief meer mensen die minder of 'even niet' context gebonden middelen zoals de typische uitgaansdrugs ecstasy, amfetamine en cocaïne (stimulantia) gebruikten, dan de middelen die typisch thuis worden gebruikt, waaronder cannabis (maar ook tabak en alcohol). Naast de typische redenen om meer (verveling) of minder (vrienden niet kunnen zien/niet uitgaan) te gebruiken is het ook belangrijk aandacht te hebben voor kwetsbare groepen die drugsgebruiken om eenzaamheid, stress of mentale problemen tegen te gaan. Er zijn signalen dat er meer interesse is in psychedelica. Daarnaast zijn effecten in hoog risicogroepen (zoals laagopgeleiden) niet duidelijk, en is het ook niet duidelijk welk effect de versoepelingen (vanaf 1 juni) hebben.

**Directoraat Generaal
volksgezondheid**
Voeding, Gezondheidsbesch.
en Preventie
Team 1

Datum
6 juli 2020

Drugsmarkt

De testcentra van het DIMS zijn in de periode 16 maart t/m 22 april gesloten geweest. In die periode was het alleen mogelijk na een incident of bij vermoeden van onbekende/extra risicovolle stof drugs te testen. Vanaf 22 april zijn de testcentra met aangepast protocol weer herstart. Uit de gegevens blijkt dat alle gangbare drugs nog steeds vrij gemakkelijk verkrijgbaar waren/zijn tijdens de corona-crisis. Vooralsnog worden er geen veranderingen in prijs, beschikbaarheid of samenstelling van drugs waargenomen. In sommige gevallen zijn dealers gestopt en zijn nieuwe dealers elders begonnen. Aanleveraars geven aan geen problemen te ondervinden met het aankopen drugs.

Discussie

De staatssecretaris van VWS stelt vier vragen: i) Wat zijn de grootste zorgen? Gebruik van ketanine wellicht? ii) Zijn er, anders dan door de pandemie, redenen om minder te gebruiken bijvoorbeeld door voorlichting/informatieverstrekking? iii) Hoe bereiken we naast hoogopgeleiden ook laagopgeleiden; helpt doelgroepen onderzoek? iv) Hebben er incidenten plaatsgevonden door het sluiten van de testcentra?

Een van de grootste zorgen is wat er *nu* gaat gebeuren. Met de aangekondigde versoepelingen hervat het openbare leven zich in grote mate. Het uitgaansleven (festivals, discotheken) is echter nog steeds gesloten. De verwachting is dat er steeds meer illegale feesten zullen zijn en het drugsgebruik in die setting ook toeneemt. Normaal gesproken zijn festivals en uitgaansgelegenheden belangrijke plekken voor voorlichting om risico's te beperken. Nu we terug lijken te gaan naar de rave cultuur van de jaren tachtig staan we voor een nieuwe uitdaging waarbij we de gebruiker niet op de voor ons gebruikelijke wijze kunnen bereiken met preventie en voorlichtingsmateriaal. Er wordt wel ingezet op online communicatie,

maar het bereik is beperkt ten opzichte van de reguliere preventie en voorlichtingskanalen. Toenemend gebruik van ketamine baart daarnaast zorgen.

Ook is het belangrijk aandacht te hebben voor kwetsbare groepen. De corona-crisis legt mogelijk ook nieuwe kwetsbare groepen bloot wanneer mensen door dat de setting van gebruik wegvalt mogelijk moeilijkheden ervaren met het uitstellen van gebruik. Ook is het belangrijk meer zicht te hebben op lager opgeleiden, zij ervaren vaak – ook tijdens de corona-crisis – een ander soort stress. Reden van problematiek is daarnaast gebrek aan uitzicht en alternatieven. Door het wegvallen van een dagbesteding zijn veel jongeren uit de zwakkere sociale milieus veel thuis en zoeken de straat op waar zij gaan gebruiken (blowen, alcohol, cocaïne) en in contact komen met politie/justitie. Hier zit een groeiende zorg. In veel gevallen gaat het echter om recreatief gebruikers die al weten hoe het is om niet te gebruiken. Trimbos gaat de ervaring om niet te gebruiken zoals deze tijdens de corona-crisis is ervaren inzetten in voorlichting, preventie en communicatie. Daarbij kan deze ervaring ook een ingang zijn om mogelijkheden te verkennen voor inzet op het minderen in plaats van stoppen van direct volledig stoppen met drugsgebruik.

Er hebben zich voor zover bekend geen incidenten voorgedaan door het tijdelijk sluiten van de testcentra. Er is drie keer na een incident een middel getest, in al deze gevallen bleken de samples geen afwijkingen te vertonen (ten opzichte van de middelen die voor de corona-crisis door aanleveraars werden aangeleverd bij het DIMS). Verschuiving van patronen, de corona-crisis laat zien dat gebruikers nu eerder geïsoleerd gebruiken of in kleine groepen gebruiken in plaats van in grotere groepen tijdens het uitgaansleven. Deze verandering naar 'kleinschalig gebruik' kan reden zijn waarom er minder incidenten worden gemeld bij de monitor drugs incidenten omdat kleinschalig gebruik vaak een veiliger omgeving biedt (bijvoorbeeld door direct toezicht van vrienden of minder snel te warme ruimte).

Handelingsperspectieven

- Het is belangrijk om de komende tijd goed te monitoren. De vraag is of het mogelijk is om van bestaande monitors iedere maand data te bekijken om nieuwe inzichten of signalen vroegtijdig op te pakken.
- Ook is het belangrijk om in te zetten op voorlichting. Omdat met name fysieke voorlichting belangrijk is (in plaats van alleen digitaal) is het raadzaam de rol van gemeenten, jongerenwerkers, en sociaalwerkers verder in kaart te brengen. Uitdaging is dat wij doorgaans vaste verbanden en structuren gebruiken voor voorlichting en preventie en deze nu wegvallen dan wel zich op hun primaire taak richten (bijvoorbeeld scholen/onderwijsinstellingen).
- Het is raadzaam de bewustwording van de niet-gebruikers ervaring tijdens de corona-crisis te gebruiken om bewustwording over het niet-gebruiken van drugs in algemene zin te vergroten. Daarbij lijkt het kansrijk om in te zetten op minderen in plaats van helemaal stoppen.
- Het is belangrijk actief vinger aan de pols te houden, er is afgesproken tussentijds belangrijke signalen door te geven. Daarnaast zal in augustus een nieuw overleg worden gepland.

**Directoraat Generaal
volksgezondheid**
Voeding Gezondheidsbesch.
en Preventie
Team 1

Datum
6 juli 2020